

ТРАНСФОРМАЦІЯ ГЕНДЕРНИХ СЕРЕОТИПІВ В УКРАЇНСЬКОМУ СОЦІУМІ

Гендерний стереотип, як і інші види соціальних стереотипів – це невід’ємний атрибут повсякденного мислення, самоусвідомлення та взаємодії індивідів у соціальному просторі. У науковців немає спільної думки щодо природи та сутності гендерного стереотипу: деякі з них надають стереотипам негативного забарвлення, характеризуючи їх як неправильні узагальнення – занадто широкі, перебільшені чи спрощені, які не формуються через соціальний досвід та містять у собі елемент оцінки. З іншого боку, стереотипізацію можна розглядати як необхідний і важливий когнітивний процес, який опосередковує поведінку людини, що допомагає її орієнтації.

Гендерні стереотипи, що не відповідають реаліям сьогодення, стають проблемою як для суспільства, так і для окремої людини, бо вони породжують проблеми у формуванні гендерної ідентичності та знижують рівень психологічного здоров’я нації. Для вирішення цих проблем необхідні дослідження гендерних стереотипів, установок щодо протилежних статей на сучасному етапі розвитку суспільства; їх порівняння з традиційними, що існують вже тривалий час; з’ясування особливостей і закономірностей їх трансформації на фоні змінення гендерних ролей.

Для українського суспільства аналіз та вивчення гендерних стереотипів та гендерних перетворень є важливим з перспективи орієнтації на роль європейської держави, що ставить завдання активізації не тільки соціально-політичних та соціально-економічних реформ, але і гармонізації суспільних відносин, в тому числі гендерних.

Отже, враховуючи все вище зазначене, можемо зробити висновки, що гендерний стереотип – це стандартизоване уявлення про моделі поведінки та риси характеру відповідно до понять «чоловіче» та «жіноче». Тобто, за усталеними уявленнями, чоловік повинен бути сильним, мужнім, холоднокрівним, активним та результативним, а жінка – лагідною, покірною, турботливою, емоційною та балакучою. Оцінка ролі гендерного стереотипу має подвійний характер. З одного боку, гендерні стереотипи призводять до викривлення та спрощення соціального середовища, заважають його адекватній оцінці, обмежують поведінку особи низкою гендерних ролей та очікувань. З іншого боку, варто зважати на конструктивні вияви гендерного стереотипу, які полягають у впорядкуванні та систематизації інформації про нову реальність та суб’єктів цієї реальності у суспільстві, що трансформується. Без наявності у індивідів низки стереотипних уявлень їм довелося б детально інтерпретувати кожен новий факт, явище, а це б значно уповільнило суспільні перетворення та процес набуття нового досвіду.

Науковий керівник: Олійник О.В., к. соц. н., доцент